

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

Wijziging Waterschapswet en Waterwet voor versterking toepassing profijtbeginsel bij watersysteemheffing, ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en oplossen van enkele knelpunten.

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen. Uitgebreide informatie vind je op www.naarhetiak.nl.

1. Wat is de aanleiding?

Het waterbeheer in Nederland wordt geconfronteerd met een groot aantal ontwikkelingen. Klimaatverandering levert nieuwe uitdagingen met zeespiegelstijging, nu eens hogere en dan juist weer lagere rivieraanvoer, droogte en toegenomen wateroverlast. Verder willen de waterschappen een bijdrage leveren aan de energietransitie en de circulaire economie. Bovendien zijn er in het huidige belastingstelsel een aantal knelpunten. Om deze uitdagingen het hoofd te kunnen bieden moet de financiering voor waterschappen toereikend zijn én moet de lastenverdeling goed uit te leggen zijn. Tot slot is er behoefte aan een flexibeler stelsel om beter in te spelen op diverse ontwikkelingen in het waterschap.

2. Wie zijn betrokken?

De wijziging kan gevolgen hebben voor iedereen die waterschapsbelasting betaalt. Dat zijn:

- Huishoudens;
- Bedrijven;
- Eigenaren van onroerend goed (woningen, bedrijfspanden, grond en natuurterreinen).

Bij de totstandkoming van de voorstellen zijn diverse belangenvertegenwoordigers betrokken geweest, onder meer: de Unie van Waterschappen, LTO Nederland, Vereniging van Bos en Natuurterrein Eigenaren, VNO-NCW, MKB Nederland, Vereniging Eigen Huis en VEMW.

3. Wat is het probleem?

De problemen zijn driedig:

- I. Bij de watersysteemheffing leidt de huidige kostentoedelingsmethode in een aantal gevallen tot ongewenste uitkomsten. Dit wordt veroorzaakt doordat de kosten worden toegedeeld op basis van waarde. Dit maakt dat de belasting steeds minder goed aansluit bij het profijtbeginsel (oftewel de baten die een belastingbetaler heeft bij de acties van het waterschap) en daarmee minder goed uitlegbaar is.
- II. Bij de zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing worden bij het meten van de vervuiling van het afvalwater milieubelastende stoffen gebruikt. Het is wenselijk hiermee te stoppen. De parameters die nu in de heffing zitten (en wettelijk zijn vastgelegd) kunnen

echter alleen met deze stoffen worden gemeten. Om hiermee te stoppen is nodig om andere parameters te gaan gebruiken.

- III. Waterschappen willen graag bijdragen aan klimaatadaptatie, de energietransitie en een meer circulaire economie. Het is nu niet altijd duidelijk dat waterschappen hieraan hun belastinginkomsten mogen besteden.

4. Wat is het doel?

Vier doelen worden nagestreefd:

- I. Een betere toepassing van het profijtbeginsel bij de watersysteemheffing;
- II. Het vermijden van de toepassing van milieubelastende stoffen bij de zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing;
- III. Waterschappen de mogelijkheid geven om te investeren in maatregelen ten behoeve van klimaatadaptatie, de energietransitie en de circulaire economie.
- IV. Een belastingstelsel dat flexibeler is: waterschappen hebben de ruimte om in te spelen op de kenmerken van het eigen waterschap en ontwikkelingen daarin.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Om voor bovenstaande problemen een oplossing te bieden, moeten de waterschapsbelastingen worden aangepast. Zonder aanpassing zal de watersysteemheffing namelijk steeds minder aansluiten bij het profijtbeginsel. Ook hebben de waterschappen en Rijkswaterstaat een aanpassing nodig om met het gebruik van milieubelastende stoffen te stoppen.

6. Wat is het beste instrument?

De waterschapsbelastingen zijn voor het grootste deel verankerd in wetgeving. Dit is gedaan om de belastingbetaler rechtszekerheid te bieden. Een aanpassing aan de manier waarop deze geheven worden en waaraan de opbrengsten mogen worden besteed leidt daarom automatisch tot een wetswijziging.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Er zijn naar verwachting niet of nauwelijks wijzigingen in de regeldruk voor burgers en bedrijven. Zij hoeven namelijk geen extra of andere inspanningen te leveren om een belastingaanslag te betalen.

Bij de watersysteemheffing kan de huidige lastenverdeling tussen de categorieën (ingezetenen, eigenaren woningen, niet-woningen natuurterreinen en ongebouwde grond) wijzigen. Hoe dit precies uitpakt verschilt per waterschap.

Bij bedrijven waarbij de vervuiling van het afvalwater gemeten wordt kan als gevolg van de nieuwe parameters de heffing iets wijzigen. Het streven is zo min mogelijk wijzigingen in de lasten te veroorzaken.

Door de extra investeringen die de waterschappen doen ten behoeve van klimaatadaptatie, de energietransitie en de circulaire economie kunnen de heffingen (tijdelijk) iets stijgen. De verwachting is echter dat deze investeringen op termijn juist leiden tot besparingen.

Met de investeringen in de energietransitie en de circulaire economie willen de waterschappen een positieve bijdrage leveren aan het milieu.